

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

VII. An imago conueniat Filio ratione proprietatis personalis, an ratione
essentiæ communis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

distinctione inter exemplar & exemplabile, identitas naturę confert potius, quàm tollat similitudinem ad perfectam rationem imaginis requisitam. Neque est necesse, ut intercedat realis distinctio in ipsa ratione, in qua est imitatio, sed sat est, si distinctio intercedat inter terminum ipsum imitativum & principium imitabile.

200. Ad secundum respondeo 1. Maiorem esse tantum veram de imagine intellectualem, & artificialem, non autem de naturali, sicut est Filius creatus respectu sui parentis, qui est vera imago Patris, cum tamen non procedat ab exemplari præcognito. Quidquid nonnulli sentiant opinantes, etiam filium creatum procedere ab exemplari præcognito, saltem ab autore naturæ mouente ex præcognitione operis. Respondeo 2. Negando minorem, nam Filius increatus procedit ab exemplari præcognito; siquidem eadem notitia, qua producitur Verbum, simul etiam cognoscitur. Ad priorem verò probationem nego, nos hic sumere exemplar, prout dicit perfectionis excessum, quamvis hoc importat nomen exemplaris, sed prout dicit solum principium per cognitionem imitabile & expressibile, absque vlla dependentia termini exprimentis & imitantis. Ad posteriorem concedo, diuinas personas non habere propriam ideam sui, prout idea importat essentialē distinctionem inter ideam & ideatum; sed solum prout idea dicit principium per cognitionem imitabile.

201. Ad tertium distingo consequens maioris: si conueniret Deo ratio imaginis, conueniret illi ratione intellectionis essentialis, nego: conueniret illi ratione intellectionis notionalis, concedo. Circa quod argumentum infra iterum redibit sermo.

202. Ad quartum concedo, potissimum fundamentum asserendi in Deo veram rationem imaginis esse sacram Scripturam, accedente autoritate Patrum vnanimi consensu illam interpretantium de imagine propria. Secus verò illam explicant de homine, dum à sacra Scriptura appellatur imago Dei: nam ex peculiari modo, quo illi rationem imaginis scriptura tribuit, aperte colligunt, hominem non esse perfectam, sed imperfectam imaginem Dei. Ad quam imperfectionem denotandam, ut rectè S. Thomas 1. p. q. 35. art. 2. ad 3. notauit, non solum dicitur homo in Scriptura *imago Dei*, sed ad *imaginem Dei*: ad significandam imperfectionem motus tendentis, & nunquam attingentis ad perfectam rationem originis.

203. Ad argumenta secundæ sententiæ. Ad auctoritatem Patrum respondeo, eos tantum contra Arianos ostendere voluisse, Spiritum sanctum esse verum Deum, eiusdem naturæ cum Patre & Filio: ad hoc autem ostendendum utebantur hoc argumento: *Filius est imago Patris*, ut Scriptura testatur, *Spiritus S. est imago Filij*: igitur *Spiritus S. est eiusdem naturæ cum Filio, & consequenter cum Patre*, in qua argumentatione præcipuus Pa-

trum scopus erat, contra Arianos probare Spiritum sanctum esse eiusdem naturæ & substantiæ cum Filio & Patre.

204. Ad fundamentum verò negandum est antecedens. Ad cuius probationem dicendum, esto Spiritus sanctus vi suę originis procedat à Patre & Filio in unitatem eiusdem numero naturæ, quia tamen non procedit in similitudinem propriam & quasi specificam principij volitiui, cum non procedat similis illi in obiecto volibili, quod est procedere similem illi in ratione propria & specifica, non dicitur procedere ut propria imago sui principij: sicut Filius, qui vi suę originis non solum procedit similis principio intelligenti in ratione quasi generica naturæ, sed etiam in specifica ratione obiecti intelligibilis; cum non solum procedat ut consubstantialis & eiusdem naturæ cum Patre, sed etiam, ut adæquata species expressa totius obiecti intelligibilis Paterni.

205. Ad confirmationem respondeo, non ideo præcisè Filiū in humanis esse perfectam imaginem sui parentis, quia vi suę originis accipit eandem naturam specificam cum illo, sed quia cum natura ipsa specifica accipit adæquatam similitudinem principij generantis: cum præter similitudinem eiusdem naturæ specificæ, nulla supersit similitudo principij communicanda termino. At Spiritus sanctus accipiendo eandem numero naturam cum principio spirante, non accipit adæquatam similitudinem totius principij producentis, quia non accipit similitudinem intentionalem obiecti volibilis, quæ est propria & specifica similitudo principij volitiui, à quo Spiritus sanctus procedit. Et quia de ratione propriæ imaginis est, procedere adæquatè simile suo exemplari, aut saltem procedere illi simile in vltima & propria ratione specifica, uti procedunt Verbum creatum respectu obiecti intelligibilis, & figura artificialis respectu sui exemplaris, ideo Spiritus sanctus non est propria imago Spiratoris.

SECTIO VII.

An Imago conueniat Filio ratione proprietatis personalis, an ratione essentialis communi s?

206. **P** R I M A sententia docet, conuenire ratione solius proprietatis personalis. Est Bonauenturæ in 1. dist. 31. p. 2. a. 1. q. 1. & 2. præsertim ad vltimum, Aureoli dist. 27. p. 2. art. 3. Fundamentum Aureoli est, quoniam imago est obiectiua apparentia rei, ad id vi suę originis ordinata. Atqui Verbum Diuinum ratione solius proprietatis personalis est obiectiua apparentia æterni Patris. ad id vi suę originis producta. Ergo Verbum ratione solius proprietatis personalis

est.

Ariani.

Bonauent.
Aureolus.

Autoritas
Patrum.

S. Thomas.

Ad Autho-
ritatem Pa-
trum.

est imago. Maior probatur, quia quidquid facit aliud apparere vi suæ originis, dicitur imago illius, quod vi suæ originis facit apparere. Minor probatur, nam Verbum ratione illius perfectionis est obiectiua apparentia Patris, ratione cuius distinguitur à Spiritu sancto: atqui non distinguitur à Spiritu sancto ratione essentiae communis, sed ratione proprietatis personalis: ergo.

207. Confirmatur 1. Nam res posita in esse obiectiua apparenti non est imago rei existentis in se ipsa, ratione alicuius absoluti, quia in hoc non est aliud à re in se ipsa existente; rosa enim, quæ lucet in mente, non est alia à rosa in se ipsa existente; sed ratione obiectiuae apparentiae. Ergo Verbum non est imago Patris ratione essentiae absolutæ, quia in hoc non est aliud à Patre; sed ratione solius obiectiuae apparentiae, quæ est proprietatis personalis, quam habet Verbum vi suæ originis & peculiaris modi emanandi.

Augustin.

208. Confirmatur secundò ex Aug. 5. de Trin. c. 13. ubi docet, eodem modo relatiuè dici imaginem, sicut & Filium: sed Filius relatiuè dicitur ratione solius proprietatis personalis: ergo & imago.

Alensis.
S. Thomas.
Zumel.
Granadus.

209. SECUNDA sententia affirmat, rationem imaginis conuenire Filio vi solius essentiae, connotata tantum proprietate personali. Est Alensis 1. p. q. 61. memb. 2. art. 1. & 2. S. Thomæ in 1. dist. 28. q. 2. art. 2. Zumel 1. p. q. 35. licet inclinet in tertiam sententiam citandam. Videtur etiam Granadi 1. p. tract. 9. disp. 11. sect. 3. Fundamentum est, quia imago importat similitudinem ad suum prototypum. Hanc autem similitudinem importat Verbum ad suum prototypum Patrem, ratione essentiae, non autem proprietatis personalis. Est igitur Verbum imago Patris, ratione essentiae, non autem ratione proprietatis personalis. Maior constat ex definitione imaginis ab Augustino tradita: Est enim similitudo ad representandum expressa. Minor probatur, quia in personalitate Filius potius opponitur & dissimilatur Patri, quam assimilatur. Confirmatur, nam ratione illius Verbum est imago Patris, ratione cuius est expressiuium & representatiuium Patris: est autem expressiuium & representatiuium Patris, ratione solius essentiae communis, non autem ratione proprietatis personalis: nam ratione solius essentiae est expressa species ac naturalis, intentionalisque imago illius: cum personalitas nec sit expressa sua Patris, nec naturalis, intentionalisque imago illius.

Augustin.

211. TERTIA sententia docet, Verbum esse imaginem ratione vtriusque tam essentiae communis, quam proprietatis personalis. Est aliquorum apud Alensem loco præcit. art. 2. Vasquez 1. p. disp. 145. c. vlt. Suarez l. 9. de Trinit. c. 9. in quam inclinat Zumel supra citatus. Quæ sententia probabilior est & sequenda. Cuius fundamentum est, quoniam imago duo essentialiter importat, similitudinem, & originem; vtramque in recto,

Alensis.
Vasquez.
Suarez.
Zumel.

licet principaliter similitudinem, quam originem, vt de Verbo supra docuimus. Ergo ratione vtriusque imago conuenit Filio Dei. Consequentia patet, quia nec similitudine dicere potest ratione solius proprietatis personalis, nec originem ratione solius essentiae communis; cum nec proprietas personalis sit ratio fundandi similitudinem ad suum prototypum; nec essentia communis ratio fundandi originem ad suum principium producentem. Antecedens quoad primam partem constat ex definitione imaginis, quæ est similitudo ad representandum expressa. Quoad secundam probatur, nam vtraque relatio integrat rationem imaginis; alterutra enim sublata, tollitur quidditas imaginis. Ergo vtraque importatur in recto: nam quando duo concurrunt ad vnam rationem integrandam, vtrumque importatur in recto. Tertia pars antecedentis constat, nam imago principaliter importat id, in quo cum imaginato conuenit: conuenit autem cum imaginato in vnitatem & conuenientiam naturæ, aut externæ speciei. Dicitur enim imago ab *imitatio*: imitatur autem imago suum prototypum in natura, aut externa figura, vt illud quoad fieri potest, in se ipsa referat & exprimat.

212. Ad primum primæ sententiæ Respondeo 1. allatam descriptionem imaginis competere tantum imaginari artificiali, & intentionali, non autem naturali, quæ consistit in conuenientia eiusdem naturæ cum imaginato, cuiusmodi est in humanis genitus respectu sui genitoris, quæ in se ipso per naturæ specificæ vnitatem refert ac representat. Respondeo secundò, falsum esse Verbum Diuinum esse obiectiuam apparentiam eterni Patris, ratione solius proprietatis personalis, sed etiam ratione essentiae communis. Est enim Verbum Diuinum obiectiua apparentia Patris, tum ratione eiusdem numero naturæ cum Patre, tum ratione intentionalis similitudinis, ratione cuius æternum Parentem in se ipso intelligibiliter exprimit: exprimit autem Verbum in se ipso intelligibiliter æternum parentem, ratione notitiæ communis. Vnde ad probationem minoris concedo, Verbum per aliquam perfectionem à Spiritu sancto distinctam esse obiectiuam apparentiam Patris: siquidem est obiectiua apparentia Patris completè non solum per notitiam communem, sed etiam per proprietatem personalem, per quam distinguitur à Spiritu sancto.

213. Ad primam confirmationem neganda est maior, eiusque probatio, est enim Verbum creatum representatiuium rei ad extra formaliter per aliquid absolutum, nempe per ipsam qualitatem absolutam, à potentia & obiecto simul productam. Falsum item est, rem, quæ lucet in mente, esse eandem cum re in se ipsa existente, sed distinguitur in nobis realiter, tanquam Verbum mentis, in quo relucet res ad extra in suo esse intentionali, à re ipsa in propria natura existente. Licet in Deo cognitio representans,

&

& obiectum representatum sit idem, quia in Deo ratio cognoscendi, & cognitum sunt idem.

Augustin.

214. Ad secundam confirmationem. Respondeo, ex allata auctoritate August. tantum sequi, imaginem includere relationem producti ad producens, eamque reipsa esse eandem cum relatione Filij ad Patrem, quod ultro concedimus: non autem, quod eodem modo importetur ab una, atque ab alio. Nam à Filio relatio geniti ad genitorem importatur principaliter, minus verò principaliter importatur essentia. Contrà verò ab imagine principaliter importatur essentia, ratione cuius est expressiva & imitativa sui prototypi; minus verò principaliter relatio ipsa producti ad producens. Cæterum advertendum est apud Augustinum non esse illam comparisonem, *Sicut Filius, ita & imago relative dicitur*, sed simpliciter, *Relative dicitur Filius, relative dicitur & imago*. Vnde in forma ad argumentum: distingo maiorem; eadem relatione refertur Filius ad Patrem, & imago ad prototypum concedo: eodem modo; nego.

Augustin.

215. Argumenta verò secundæ sententiæ, quatenus probant, convenire Verbo, perfectionem imaginis, ratione essentia communis, concedenda sunt: quatenus verò negant, eandem perfectionem illi etiam convenire ratione proprietatis personalis, neganda. Nec refert, quod personalitas non sit formalis ratio assimilandi, sed potius dissimilandi personam productam producenti, quia personalitas non importatur ab imagine, ut ratio formaliter assimilativa prototypi, sed potius ut ratio originata à prototypo, quæ essentialiter includitur in ipsa quidditate imaginis, cuius est esse imitricem sui prototypi: in qua ratione intrinsecè involuitur passiva origo imitabilitatis sui prototypi.

SECTIO VIII.

An Verbum sit imago solius Patris?

216. **R**atio dubitandi est duplex. Prima, quoniam eorum omnium videtur Verbum esse imago, ex quorum notitia per se procedit: procedit autem per se non modò ex notitia Patris, sed sui ipsius, Spiritus sancti, essentia Divina, & creaturarum possibile: ergo non solum est imago Patris, sed etiam sui ipsius, Spiritus sancti, essentia Divina, & creaturarum possibile. Secunda, respectu illius Verbum est formaliter imago, quod respicit ut formaliter simile; atqui solam essentiam respicit ut formaliter similem: igitur solius essentia est formaliter imago. Minor constat, quia Verbum id tantum respicit ut formaliter simile, cum quo formalem habet convenientiam & unitatem; cum sola autem essentia habet formalem convenientiam & unitatem, cò quòd cum persona-

litate Patris potius habeat disconvenientiam & oppositionem. Maior probatur, quoniam imago essentialiter est similitudo ad suum exemplar representandum expressa.

217. DICO 1. Verbum Divinum solius Patris est imago. Fundamentum, quia respectu solius Patris est originata similitudo ad illum representandum expressa. Igitur solius Patris est imago. Consequentia patet, quoniam illius tantum est imago, respectu cuius habet essentialia imaginis. Essentialia autem imaginis sunt similitudo, & origo ad representandum accepta. Antecedens probò, nam Verbum à solo Patre producit, & vi eiusdem productionis communicatur illi adæquata similitudo tam naturæ, quam obiecti intelligibilis ad illum perfectè representandum. Maior probatur, nam etsi Verbum, ut ab obiecto per se cognito procedat non solum à Patre, sed etiam à seipso, à Spiritu sancto, & à creaturis possibilebus, ut à principio tamen originante non nisi à solo Patre procedit; atque adeò non nisi respectu solius Patris habet essentialia imaginis.

218. DICO 2. Verbum est imago Patris, non solum ut habentis essentiam, ut naturam, & paternitatem, ut hypostasim productivam; sed etiam ut habentis naturam, Paternitatem, & reliqua omnia, ut obiectum intelligibile. Fundamentum, quia Verbum non solum representat Patrem naturaliter per eandem numero naturam, quam vi originis accipit, sed etiam intelligibiliter per intellectionem, quam etiam vi originis accipit ab illo; ergo non solum est imago illius, ut habentis essentiam, ut naturam, & paternitatem, ut hypostasim productivam; sed etiam ut habentis hæc ipsa, & reliqua omnia, ut obiectum intelligibile.

219. DICES. Id tantum formaliter respicit imago, à quo formaliter producit. Sed per nos Verbum Divinum formaliter tantum producit à paternitate, tanquam à ratione formali proximè productiva: ergo illam tantum formaliter respicit. Maior probatur, quoniam id tantum formaliter respicit imago, à quo tanquam ab exemplari respicit esse; ergo id tantum formaliter respicit, à quo tanquam ab exemplari producit. Respondeo negando maiorem. Ad cuius probationem distingo antecedens: à quo recipit esse tantum productivè, nego; à quo recipit esse saltem communicativè, concedo. Verbum autem etsi productivè tantum recipiat esse à paternitate, tanquam à ratione formali proximè productiva, communicativè tamen accipit esse etiam à natura, & à tota persona Patris.

220. DICO 3. Verbum non est imago Patris, neque per solam naturam formaliter, neque per solam intellectionem formaliter, sed per utrumque simul: per naturam tanquam per rationem quasi genericam, per intellectionem tanquam per rationem quasi specificam. Fundamentum, quia Verbum est perfectissima imago: perfectissima autem